

Àlvar Maduell,
periodista

OPINIÓ

El primer diari en català

SIGUI LLANÇAT PRIMER EN forma d'eslògan publicitari, sigui catalogat després com a episodi clau en la història de la premsa local, el fet és que s'ha anat repetint entre nosaltres, amb reiteració, de paraula i per escrit, com un axioma d'obligat acatament, la consigna que fa de l'*Avui* el primer diari publicat en català després de la prohibició franquista de l'idioma, culminadora de la guerra del 1936-39. Com una obvietat pacífica i universalment acceptada, aquella antiga convicció torna a reparèixer, una vegada més, en l'article "El tercer gran salt de la premsa en català", al número 150 de CAPÇALERA. Amb el perill que, a remolc d'aquest prestigiós portaveu periodístic, tothom la consideri ja ben garantida i la doni per bona definitivament.

L'adjudicació podria en part passar per vàlida si només es vol tenir en compte la discutible legalitat postfranquista llavors vigent, o fins aquell popular clixé del client utilitari que senzillament considera diaris uns fulls ben grossos de paper d'emboïcar, però mai no serà certa, en un rigorós sentit estrictament històric, de com han passat de fet les coses en el nostre territori. Durant la celebració a Roma del concili Vaticà II, la premsa espanyola sota

"Vida del Concili era en català, va sortir entre 1964 i 1965 cinc cops per setmana i va arribar a tirar 5.000 exemplars"

règim franquista tractava l'esdeveniment amb tendenciositat sistemàtica i una informació retallada. Per suplir aquesta doble deficiència va sorgir la iniciativa de confeccionar una publicació específica sobre el singular esdeveniment. Destinada a la gent de casa i

inspirada sobretot en la premsa francesa i italiana, va titular-se *Vida del Concili* i va sortir redactada en català. Aparegué a Barcelona, sota cobertura de l'Hogar del Libro, SA durant els dos últims períodes del concili II del Vaticà –i no durant els dos primers–, entre els anys 1964 i 1965. Sobre la tercera etapa conciliar, en van sortir 51 números, i 67

ment, dels 1.000 exemplars fins a arribar a superar-ne 4.000, i assolí esporàdicament els 5.000, de vegades amb 2 o 3 edicions diàries, xifres que, per correspondre a un diari confeccionat en condicions precàries i sense cap infraestructura empresarial sòlida, constitueix una excepcional demostració de ferma voluntat.

Van ser-ne redactors, Josep Bigordà, Josep Camps, Joan Llopis, Àlvar Maduell, Casimir Martí, Josep Totosaus, Jaume Traserra i Josep M. Tubau, tots de prèvia formació més eclesiàstica que periodística.

La finalitat exclusiva de *Vida del Concili* va ser proporcionar informació diària i fidedigna sobre les tasques conciliars, no prou satisfactòria llavors a la premsa convencional. Ha estat presentada com a prova significativa del gran interès amb què va seguir-se el concili II del Va-

ticà en terres catalanes. Sembla que no consta cap iniciativa similar sobre la marxa d'aquell concili en tot l'univers catòlic, i en el seu gènere es pot considerar, segons diuen, única a tot el món. Aquestes puntualitzacions, més documentades i amb aportació bibliogràfica, les vam aplegar en l'article "*Vida del Concili*, diari clandestí en català dels anys 1964-1965", publicat al número 6 (octubre de 1995) de la revista *Treballs de Comunicació*, corresponent a la filial de l'Institut d'Estudis Catalans, però evidentment sense gaire èxit perquè el principal tòpic sobre el diari *Avui* encara sobreviu i es propaga. I perquè fins avui no resulta sobrer –com correspondria– haver d'insistir en una nota d'aclariments com aquesta.

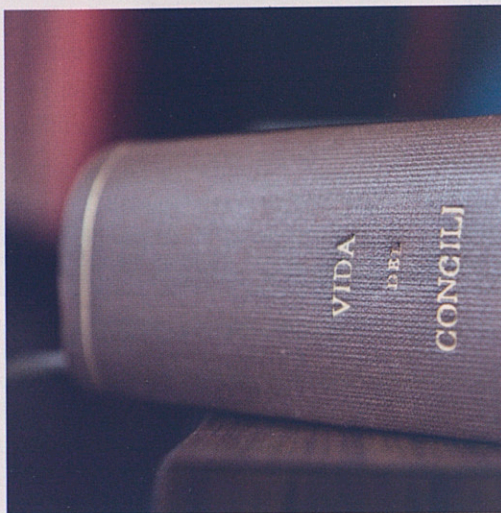

Foto: Sergio Ruiz

sobre la quarta, amb l'afegit de cinc números de post-Concili. La informació es proporcionava estampada sobre fulls ciclostilats, i la responsabilitat de picar textos, editar-los i repartir-los anava a càrrec de l'Hogar del Libro.

Va ser una publicació diària, en el sentit que sortia cada dia, unes cinc edicions per setmana; no legal o clandestina per no haver demanat ni aconseguit l'autorització de les autoritats franquistes, i il·legal per la llengua emprada, contra o malgrat la prohibició franquista. *Vida del Concili*, difosa per subscripció i no per venda als quioscos, s'enviava i arribava per correu als subscriptors.

La tirada va anar creixent progressiva-

Les víctimes del terrorisme i la premsa

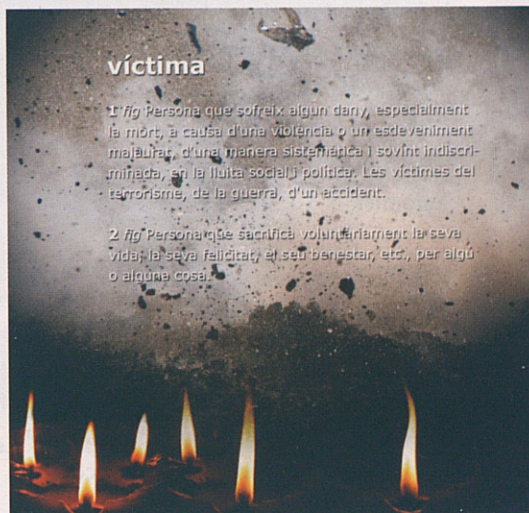
OPINAR SOBRE EL TRACTAMENT

del terrorisme en els mitjans de comunicació després de vint-i-tres anys de feina és complicat, però parlar del tracte que la premsa ens ha donat a les víctimes encara ho és més. En tot aquest temps, he gaudit del contacte amb excel·lents professionals dels mitjans de comunicació, gent que des del primer dia han estat amics abans que periodistes. Més de mil entrevistes així ho certifiquen.

Però també m'he trobat amb alguns altres que no han informat de res, sinó que l'únic que han fet ha estat seguir les consignes que els marcava la línia editorial del mitjà on treballaven. Fins i tot en recordo un parell que per haver-me entrevistat en directe van ser acomiadats. En tots aquests anys he pogut veure, llegir o escoltar informació de notícies amb grans encerts i aquesta és la tasca que s'ha d'agrair per part de la infinita majoria de membres de la professió periodística. Però també hi han hagut, i encara hi ha, greus atacs a la veracitat i la informació que porten al fet que en lloc de informar el que es fa es desinformar o, directament, mentir. Potser el millor sigui explicar alguna de les moltes errades que, al meu parer, he pogut viure per mirar de no repetir-les. Després d'haver treballat com a carnisser durant molts anys, vull començar amb un primer exemple que em toca directament: anomenar *carnisseria* al que és exclusivament un atemptat. El significat de les paraules *massacre*, *destrucció* o *infern* podrien qualificar amb més exactitud els

efectes d'una acció terrorista. Per què s'ha de comparar un comerç i una professió tan digna amb les conseqüències terrorífiques d'un atemptat?

Segon: amb l'argument d'oferir la millor informació és imprescindible presentar les fotografies de cossos mutilats, de persones ferides, de ciutadans agonitzant, de gent en estat de

Jordi Tarragó

xoc per no localitzar al seus éssers estimats? Moltes víctimes dels atemptats de l'11-M no volen saber res de certs mitjans d'informació després de veure segons quines imatges.

Tercer: quan algú fa certes declaracions, es comprova que allò que diu sigui cert abans de publicar-les? Posem per cas que quan algú diu que uns terroristes "van matar els nostres familiars", es molesta l'informador a confirmar si l'entrevistat realment té cap mort a la seva família? Per no parlar dels que opinen sobre la qualitat d'un programa de televisió sense haver-lo vist, com el que pròximament emetrà la cadena Telecinco sobre els atemptats de l'11-M...

Robert Manrique,
coordinador del
Servei d'Informació i
Orientació a Víctimes
del Terrorisme
(SIOVT)

Quart: la generalització. Llegia fa uns mesos un editorial que descrivia un acte dient que "les víctimes aclamen (cert polític)". De veritat eren "les" víctimes les que aclamaven o potser eren només algunes que estaven allà presents? Un altre cas: un titular parla d'una "manifestació de totes les associacions de víctimes". Segur que "totes" hi estan adherides? S'ha consultat a "totes" abans de publicar aquesta notícia? Qui ha escrit aquesta

falsedat, ha investigat amb suficient veracitat quantes d'aquestes associacions estan formades per víctimes amb l'imprescindible reconeixement que atorga el Ministeri de l'Interior? L'informador de torn s'ha interessat a saber quantes víctimes té cadascuna d'aquestes associacions? Se sap que hi ha víctimes que pertanyen a diverses associacions al mateix temps? I que hi ha víctimes en els llistats d'associacions que són absolutament antagòniques en els seus plan-

tejaments? Llavors, com pot estar una persona en dues entitats quan una diu blanc i l'altre diu negre?

Aquests serien alguns detalls que són utilitzats des de diversos mitjans no pas per informar, sinó per desinformar,

"Moltes víctimes de l'11-M no volen saber res de certs mitjans després de veure segons quines imatges"

injuriar o directament mentir. Oferir dades sense contrastar ni les fonts ni les intencions és motiu suficient per desconfiar de molta de la informació que s'emet o que es publica. Després direm que la culpa és de la rapidesa en què tot surt per Internet...